

Otokar Březina

VĚTRY OD PÓLU¹

Vládnoucí, jenž rozkazem světla,
vyslal jsi nesčetné dni a nesčetné noci,
zamyšlené tajemstvími,
jako služebníky své před sebou,
by přijaly duše tvé v tisíci světech
a vedly je k tobě!
Hlase, jenž zazníváš klenbami věků,
nebezpečnými bouřemi světla,
tmy vodopády,
ve všudypřítomném mlčení smrti, jež pokrývá zemi,
bezvětrí tvého žhavého pásma rovníkového,
a každému kroku
dává ozvěnu v nekonečnosti!

Ať omyji oči své, nemocné soumrakem,
na výši tvých hor, z jichž temen se valí
prameny šumící písněmi nesmrtelnými!
Do větrů touhy, jež staletí proudí,
z nesčetných duší, z krvavých nocí našeho pólu
k rovníku tvému,
strhni má křídla!

Ať vzrostou v šířce tvých magických temnot,
paprsků vějíř, široká od světa k světu,
jemná a silná, by směla se opřít
do tvých nejčistších světél,
a údery stoupání svého

¹ Převzato z: Březina O., *Básnické spisy*, Československý spisovatel, Praha 1975, s. 87–120 (s přihlédnutím ke starším vydáním).

odrazit vlny mé písně,
a pasáty výší
hnáti je k zemi!
V extázi lásky chci zpívat bratrským duším,
že není bolestí větších,
nežli jsou ztracená vítězství jejich,
že není radostí větších,
nežli je opojení
zraku věčností zesíleného!

KRÁLOVNA NADĚJÍ

Obrazy odpovídala jsem bolesti světla a obdivem věčnému Mistru.
Dech času jsem zatajila v sobě, když hudbou mi mluvila krása.
Tisíci hlasů se tázaly formy a bratrské duše živých a mrtvých
a všem jsem odpovídala.

Slunci, jež spočinutí zraků mých v dálce rozválo
vichřicí žhavého plání,
nocím, když roztesknily se písněmi předvěkých nocí a zajatých duší,
i snům, když uraženy jásotem polibků od loží milenců prchly,
a čekající až lítost jim otevře dvěře, bloudily v zahradách vůní.
Unavila jsem se množstvím pohledů, které jsem vyslala
k slavnostem hvězd
a které pro nesmírnou dálku se už nevrátí ke mně na této zemi.
Odpovídala jsem výkřikům, jež nad hlavami spících národů letí,
modlitby Velkých,
oblaky věčného slunce, jež od věků do věků houstnou a táhnou
nad osením duší
a nesou vláhu budoucím neznámým květům
a západům purpurné záře.
Větry dávaly dech svůj mému odpovídání a vlály mým šatem

jak křídly
a pološera kroužila nebeskými vůněmi nad mými nápoji
z pozemských zdrojů.

Když jsem se sklonila k věcím, svůj vlastní obraz jsem
v nesčetných reflexech zřela,
podobna svíci, jež uprostřed do úhlů složených zrcadel zažihá
lustry tisíce ramen
a v klamných hlubinách magických perspektiv tisíckrát
najednou hasne.

Paprsky, které jsem sama vysílala, odrážely se do mne s palčivou trýzní
a omdlívala jsem vdechnutím dechu, který jsem sama vydechovala.
Poznala jsem nevěrnou upřímnost barev, záhadné šepoty stínů,
i šílený smích měsíčního světla při náhlém procitnutí v úzkostech.

Mé ruce chytaly střely neviditelné, jež letěly do srdce tvého
a tušení smrti jsem sytila nejsladšími plody tvých zahrad.
Třpytem motýlího letu se nesla má slova, bez bázně sedala
na plameny,
a když, éterná, odpočívala na květech, ani jimi nezahoupala.
Odpovídala jsem bolestem zápasícího světla
v záhadném pohledu zvířat
i v namáhavém rozpuku poupat na krystalných keřích,
rostoucích z kořenů hmoty,
i bolestem, které mi přicházely naproti cestami růží
a v žízni mne čekaly u pramenů vod a v poledním žáru
pod stíny stromů.
Naučila jsem se řečím všech nadějí a každé jsem v její řeči
odpovídala:
těm, které mluvily šílenstvím věšteb zmámeny parami země
– svou písní
a modlitbami svými těm, které nemluví pozemskou řečí.
Má snění zmírala v závratích života, jenž oddechem staletí

rytmicky stoupá a klesá,
a v krvavých soumracích dohořívajících a tvořících se sluncí,
ve vůních zemí, jež před věky zchladly a těch, které žhavé
čekají květů,

bouřemi éterných moří jsem jásala výkřiky osvobození.
Však, procitlá, odpovídala jsem pokorně ubohým radostem země,
když ke mně se bázlivě tulily, oči odvracejíce,
abych neviděla slzí, jež kanou jim z oslnění

mého příliš jasného světla.
A když unavená tolikerými odpověďmi jsem smutná sklonila hlavu,
těšila jsem tě v podobenstvích.

Stíny jsem házela na tvůj mystický plamen, aby krví ti v soumracích
jasněji zářil,
v bouření vichrů jsi uslyšel údery světla a let země,
jak prostorem víří.

Ukázala jsem ti, že za nocí propadají se dna pozemských moří
a z hlubin že třpytí se obrazy světů, drobné jen
slabým tvým zrakům.

Hudbu říjnových paprsků podložila jsem textem májových písní,
a v korunách opadávajících stromů jásali ptáci, kteří se vrátí.
A když sesmutněla tvá láska, přinášela jsem ti pozdravení zápasících,
a vichřicí času, jenž zdvihá oblaky prachu na cestách budoucích duší,
zanášela jsem k tobě chorály svatých, kteří budou rozkazovati
odpovídáním;
(neb vůle svatých je květem, jenž roste za magického žehnání hvězd,
a mystický, otvírá poklady ukryté staletí v hlubinách skal).

Tak mluvila ke mně má duše a tvář jí letěla vzpomínka
na posvátnou chvíli,
až šat země spadne jí s éterných údů a zazvoní paprsky přelomenými
a až před otcovským pohledem Nejvyššího, zardělá vonnou krví
své nesmrtnosti,
bude pro věky odpovídati.

V záření pohledu jejího viděl jsem do hlubin tisíciletím
a v hlasu jejím bylo zpívání světél, jež odpočívají v prostoru,
neviditelná,
vyslaná z posledních sluncí a koupaná ledovou lázní,
když omdlela dálkou.
Nejhlubší myšlenky věcí ji radostně pozdravovaly,
i nazval jsem ji v opojení té chvíle královnou nadějí.

MUČENÍCI

Země dýchala do nocí šťastných, dech vinic nesla jim do snů,
staleté orloje v městech odbily půlnoc, dřímaly lesy a vody;
jen duše vyděděných bděly, melancholické,
u svých krvavých ohňů.

Mučenící těla, jimž kvílení nejhlubších pramenů šumí z tepotu krve
a ve chvílích mlčení kroky stínů. Z hořících keřů,
jež vyšlehly do tmy bytosti jejich, vanou k nim slova Rozhněvaného,
a větry, jež v žízni toužili pít, sytí jen plamenů žízeň.

Mučenící lásky: Den se jim prodloužil nocí, však ztratil své světlo.
Zbloudili do magických zahrad, jež rostly před zraky šílenství jejich
a přerostly zahrady země, stále výše se pjaly, pralesy květů,
a plnily prostor, vysály zardění jiter a západních září,

od obzoru k obzoru rostly vějířem stínů, do kalichů chytaly hvězdy,
vesmír halily do tmy a tisíce žhavých a otravných vůní
z hlubin svých vichřící vály a rostly, v tajemné noci,
k hranicím neznámých světů – a uprostřed bloudili, teskní,

ztracení v nádheře soumraků; hlas jejich umíral tichem
a nikdo jim neodpovídal; daleko od nich leželo království ženy,

nepřístupné staletími; jen těžké větry z něj vály
a v noc jejich léta se blížilo září, před jítrem světlo zodiakální.

Mučenící ticha: Mystického ptáka slyšeli pěti, věky prožili
ve vteřinách,
a když se procitlí vrátili do měst, nikdo už neznal jich jména;
slova jejich byla bratřím jen pohybem rtů a veselím němých,
když požili vína, i odpovídali jim soucitně znameními.

Otroci prodaní staletí před narozením: Otců pouta
vrostla do jejich těla a v jejich krvi se rozpustila;
i zmírali prací svých nadějí, jimiž do vysílení vzdělávali zemi,
příliš jemnou by snesla jich kroky, rozkvetlou k tanci nenarozených.

Mučenící hříchu: Záhadní, kteří sami sebe hledali marně
a na směr cesty své k sobě ptali se vlastního stínu ironického.
Tváří svých poznati chtěli sklonění k zrcadlu krve
a v slzách ženy zřít úsměv svých retů, stisknutých agoniemi duše.

Žhavé mlčení jim v myšlenkách práhlo. Mlčení hrobů a času,
jak hněvivé echo radosti jejich. Mlčení přísah a tíže
na rtech umírajících. A když Láska vyšla o slavnostech světla,
by líbala duše, stín viny padl jim na tvář a změnil je v neviditelné.

Mučenící nedůvěry: V nejjasnějším snu cítili blízkost nejhlubší tmy
i báli se snít a za nocí slunce a duší hynuli bděním;
hlas krve slyšeli v zpovědi nejčistší lásky a neuvěřili pravdě,
že zněla jim podobna rozhovoru bolestí s nadějemi.

Mučenící nejvyšší touhy: Sny jejich bloudily od hvězdy k hvězdě
a zemřely dřív, než dosáhly posledních světů. Na váhách větru
vážili pozemské květy a i ty nejéthernější smutně dopadly k zemi,
a jako procitnutí zabloudilého bylo teskné jejich očekávání:

jitra jejich čekala denního světla, světlo čekalo na večery,
večery čekaly nocí, noci na přiznání ticha,
ticho na rozhovor hvězd a hvězdy na příchod druhého času:
však odpověď druhého času jak unesou pozemské větry pro tíži?

KDE JSEM UŽ SLYŠEL...?

Okna noci jsi otevřel, Otvírající! Tajemný průvan z nich zavál
a křídla mé nejsilnější myšlenky strhl mi z dohledu zraků.
V závratí, jak by staleté víření země v soumracích světů
se uvědomilo v mé duši, přítomnost druhého žití jsem cítil.

Od země k zemi a od slunce k slunci těžkými údery padalo ticho
a jeho echem nové ticho vstalo z mých hlubin, jiné ticho

než ticho země:

Dýcháním tisíců vřelo, staletími polibků, závratným mlčením srdcí,

jež přestala bít,

letem všech mrtvých a budoucích křídel,

paprsků věčnými symfoniemi,

melancholickým zvoněním dešťů, jež padají, úrodné, v staletá zrání,

výkřiky snění, jež bojí se jiter, a mystickým hovorem vůní.

Bouřemi dávných moří se třáslo v orchestru budoucích blesků,

poslední kadence doznělých písní slívalo s počátkem

písní nedozpívaných.

Němé otázky rtů, které se přestaly ptáti!

Pohledy zraků v extasích smrtelných žíznivě upřené v dálky!

Dusná ticha tajemných sugescí vášní, jež v bolestech zrají

pro Rozkvěty příští

a národy vedou půlnocí věků, v krvavých odlescích severních září:

slova složená z vlnění zsinalých světél,

jež v pozemských myšlenkách hasnou,

a vnitřní hlasy, jež v hlubinách duší, neslyšené, odpovídají

jásotu duší všech světů a úsměvům nového května!

Opojení všech budoucích snů, jež rozkvetou v hořících duhách
novými slunci na oblacích tvého dechu nesmrtelného!

Věčná víření němých blesků, jimiž přeletají rozkazy svaté tvé vůle
z tajemství světa skrytého zrakům do světa barev umírajících!

Ó Věčný! V té chvíli, když ruce mé bez vlády klesly, zesláblé láskou,
vlastní svůj život viděl jsem, změněný neznámým světlem:
bledé jiskření barev, jež prýštělo z ledových květů mých oken,
roztálo smyté tvým ohnivým dechem a v nádheře zahrad tvých
zrakem jsem šlel.

A přece, můj Otče! kde jsem už slyšel hlas tvého ticha,
že je mi tak známý?
Kde jsem už viděl krásu tvých krajin, že poznávám chuť
jejich vůně?

A žár tvého zraku, jenž duši mou uspal a probudil k tomuto snění?
Na rtech mých pálí sladkost tvých hroznů a polibky bratrských duší.
Slavnost tvých zvonů padá mi do snů a dává mi sníti o hudbě
a znamení jitřní tvých poslů v sen můj se odráží tušením smrti.
Sladká tvá vzpomínka zbyla mi v duši, jak vonná tma
po uhaslém světle,
a teplem táhne mi krví, jak ruka milovaná by držela ruku mou
v noci, když dřímů,
a vroucností dlouhého stisknutí dala mi sníti o lásce.
Půlnoc tvé mystické luny vábí mou píseň, by ve snění bloudila
v nebezpečnostech,
a jako z kamenů svítících v noci, tajemstvím denních tvých světél
dýchá mi krása,
a oněmlá láskou hovoří duše má hlasem, jež mívala druhy.

— — —

Noc věčná usnula v zrajících polích. Důvěrně s výší mi zářily hvězdy.
O svítání šeptaly vůně, známý hlas přijalo ticho,

o slunci jabloně snily, o čistém setkání duší poupata růží,
má duše, teskná a šťastná, o domově.

MODLITBA ZA NEPŘÁTELE

Tvou mocí náš ruměnec přelil se do tváří nepřátel našich,
když tváře nám zsinaly bázní,
a světla ve zracích nepřátel učinils jasná jak hvězdy
soumrakem naším.

Z mlčení našeho se pozdvihly radostné výkřiky jejich
a vzdech našich hrobových květů z poupat svých dýchali
líbeznou vůní.

Ale náš přízrak plížil se do jejich snění,
v řetěz jejich tančících písní se zapjal,
a nejtišší samoty naše byly místem, kde jsme se potkávali.

Těžký stín tajemství tvého od věků leží mezi dušemi jejich a námi.
Mystické světlo, jež rozsvítils zrakům, jinak se zlomilo do jejich niter
a léto, v němž jejich úroda zrála, našimi nivami táhlo
jak požáry stepní.

Z hlasu jejich šumí nám větry, jež staletí nesly nám bouři,
žal pláče zapomenutého a zoufalé mlčení na zříceninách.
Úsměv jejich je pln nebezpečství a vzpomínek
na neznámá vítězství mrtvých
a teskno na čele jejich je stínem záhadných smrtí před staletími.
V myšlenkách našich a jejich zápasí němé víření hlasů
ze hlubin duší,

echa myšlenek otců, odkazy smutků a viny vychladlých krví:
těžký stín tajemství tvého leží mezi dušemi jejich a námi.

Všudypřítomný! Úsměve nezměněný staletími!
Objetí rozpjaté nekonečností! Zpívající tepote tisíců srdcí!
Plameni sršící ze zraků rozkoší zhasínajících!

Ty, jehož láska padá jako hořící síra v zahrady pozemské lásky!

Modlíme se modlitbu za nepřátele, kteří jdou proti nám

v soumracích žití,

za ty, kteří jdou mimo nás, neznámí pro dálku země a smrti,

a za ty, kteří čekají v budoucích jitrech na jitra našeho rodu!

Těžký stín tajemství tvého leží mezi dušemi jejich a námi.

Vítězství naše jsou cestami k tobě a v přemožení našem

vítězství neviditelná.

Svištění mečů šelestí nárazem klasů tajemných zraní. Rány mají

echa svá v dálce.

V broušené oceli naší a nepřátel našich odrážíš jedno slunce

všech jiter,

a semeni z rukou krvácejících dáváš vykvést liliemi.

Nesčetné plameny od věků stravují tmu. I slunce

a tajemná žízeň všech světů,

ale vždy znova se valí z kosmických výší. A přece bude naposled

světlo.

A bolestné výkřiky naše zvoniti budou jednou jak včely,

když blíží se k úlům se sladkostí medu, jež sebraly na nivách věků.

Tvoji tajemnou výpravu bojujeme.

Vůdce setnin jsi určil a výši jich dal jsi přehlednout tisíciletí,

paprsky pohledu jejich se nezlomily v přechodu z prostředí

do prostředí

a šepot rozkazu jejich jsi proměnil v bouři ohlasem hlubin.

Dals sílu útoku našemu, když krajiny světla duněly našimi kroky,

a sílu rameni nepřátel, když jsme osnovali vítězství denní

při pochodních nočních!

Dni naše vstávají v mlhách jak podzimní slunce a teskno

a teskno!

Umdlení naše na nivy nepřátel zasívá růže! A naše cesta vede

až k hranicím času!

Ó Věčný!

Bolest všech vítězství kouří se k tobě azurem staletí příštích

jak prosebná oběť

a spějí všech rukou, svlažené slzami, volá po mystickém odpuštění!

Učiň rány naše sladké a nezmenšující počet živých, ale zvětšující!

A v tichu bolesti své ať slyšíme šuměti v duši

mystické prameny světla,

neboť bolest a světlo jsou formami jediné vibrace tajemství tvého!

V poledne zápasu našeho ať zvoní nám éterné polibky duší,

smířených smrtí,

a tváře rozpálené odvěkou vinou ať ochladí rosa nového stínu,

v němž i my duše svých nepřátel proniknem jednou v lítosti lásky,

kterou jsme zapřeli s pláčem a v růžovém dešti polibků mrtvých,

kterým jsi přikázal zvadnouti na rtech zápasícího!

ÚSMĚV ŽIVOTA

Má duše bázní třásla se před žhavým zjetím

tvých němých pohledů, když potkaly se s mými,

a vír, v němž okamžiky svítí staletím,

když za mnou zavřel se vlnami tajemnými.

Den bledých světél kolem nás jak vichr zemí táh,

do duší žhavě vál a z dálky šuměl sněním,

hrál hudbou v nadějích a tesknem v samotách,

a v ticho soumraků si lehal unavením.

A zrak tvůj stále hloub se tměl, má slunce hasla v něm,

i jitra příštích dní, jež jarem voněla mi,

a odlesk noci před mým nejprvnějším dnem

do slzí zlomený z něj sálal hlubinami.

Tu pohled ze všech nejtěžší jsem hodil do tvých vln,
až vstříc mi vystřikly svůj pramen nejtajnější,
a hle! v tvém zraku teskný úsměv chvěl se touhy pln
a v jeho paprscích hrál jiný, ještě záhadnější:

hvězd bílá světla šeptala o hloubce soumraků,
snů slunce magická do nocí vycházela,
a v duši unavenou množstvím zázraků
květ prvních, nejskrytějších růží naházela.

ŠŤASTNÍ

Nebezpečná mlčení lehla do našich samot a v hlubinách lesů,
kde nejvyšší vrcholy stromů šeptaly o rozkoších světla,
dlouhý výkřik se zachvěl – a žízeň se sklonila k pramenu krve.

Mezi námi a hvězdami táhnou oblaky země.
Tisíce ohnivých očí do našich nocí se výsměšně dívají města
a v zahradách hudby, kam hvězdy se třásly jak rosa,
vůněmi vydechla žádost.

Staletí příští a minulé viny potkávají se v šílenství davů
a ruce, jež umdlené zdvižením k výši a k modlitbám klesly,
o žhavých dotknutích šílí a čisté naše snění nás neposlouchá.
Milé tváře v duši nám zesinavěly, slova zalkla se bolestným smíchem,
žíravá atmosféra naše květ barev a věcí nám vysála v stíny.
Parami kouří se vody, v nichž plujem, naše vesla v nich zkameněla,
ruce napjaté bolestně sotva je drží pro tíži, nehybně visící do vln,
a závratí jala nás sugesce hlubin.

Tak promluvila tma k vaší duši, ale nemá k bolesti vaší
a k pohledům vašim, jež ztratily hloubku, zůstane země:
sen její bloudí daleko před vámi, slabými, v tisíciletích,
vonný a třesoucí se v paprscích Nejvyššího.

Ó Šťastní, kteří jste vstali z těch chvílí volní a čisti
a otevřeli své oči, zavřené vírem větru nepřátelského.

Podobni Silným, když vyšli v den smrti s modlitbou na rtech:
křídla bytostí vyšších údery svými dávala rytmus jich krokům,
a jejich úsměv, magický, poručil slunci:
Zastav se nade dnem naším a nezacházej,
až dozraje úroda setby a píseň díky zapějem na bojišti!
I zastavilo se slunce nade dnem jejich a nezašlo ani ve staletích,
neboť den vítězů, jenž tisícům rozdává světlo, na věky svítí.

Ó Šťastní, kteří jste vstali z těch chvílí volní a čisti
a modlitbou svojí jediným úderem křídel dostihli vonných snů země:
ze zahrad neviditelných, štípených tisíci mrtvých,
jež čekají vašeho díla,
vdechnete z hluboka vůně posilující.

NOCI

Noci umdlené čekáním jitra! Stíny dní, které jsme měli a budeme mít!
Hodiny, v nichž okamžiky jsou ohnisky zvuku odraženého z dálek!

Noci, v nichž proudy mystické lásky dušemi vanou od světa k světu
a ze zraků září podmaňující hloubkou budoucích světél!

Noci, kdy země se propadá do tmy, z níž vyšla a nová tvoří se v snění,
s novými růžemi zahrad a s jinou blízkostí smrti!

Noci měsíční hudby s vůněmi touhy, již duše v cizině cítí,
když slyší píseň své vzdálené Vlasti! Echa tonů, jimiž jásá
slunce neviditelné!

Noci, kdy hvězdy všech prostorů zdají se závratným snem,

jejž vysnila země,
a do něhož jsme v extasi vešli, jak umělec v dílo mistra milovaného!

Noci, v nichž naděje k loži teskného přichází dveřmi
navždy uzamčenými,
v šatě utkaném z paprsků příštích a z vůní květů, jež vadnou
rosami rána!

Noci svatých, bdících na modlitbách díky za úrodu, již celou
rozdali bratřím;
pěšinou polní se vrátili, chudí, neviděni pro výši
vlastních svých klasů.

Noci samotářů, jichž duše zapalují svá uhaslá světla o hvězdy
a sestupují s nimi do hlubin, kde polibky mají silnou chuť smrti
a ticha!

Noci čekajících, jichž duše, jak hladiny zvlněné příliš nemohou
odrážet výši,
a ty, které u dna již krvácejí prvními reflexy nového slunce!

A noci, symboly mystické Noci, v níž pozemský život snem těžkým
dříme,
aby duše nabyly síly pro přijetí vyššího světla!

BRATRSTVÍ VĚŘÍCÍCH

Myšlenky naše koupaly se v ohnivých vlnách svatého léta,
jež rozpaluje blankyty duší žářem všech srpnů a zráním všech hvězd.
A když smyly svá bolestná znamení země, povstaly v čistotě

prvotních světél,
a poznaly silné rozkoše času: dech jeho byl sladký nadějí mrtvých
a tajemnou vichřicí vřelo v něm rašení pupenců
všech budoucích zahrad.

Dni, které neměly jiter, z dálky nám hodily světla jak echa
staleté touhy;
šílili jsme šílenstvím lásky, jež byla modlitbou k Nejvyššímu.
Ze rtů našich sladkost její se tryskla a přece hořely posvátnou žízní.
Zraky naše ji pily z bratrských zraků a pohledům bratří ji dávaly pít
a v rozechvění neznámé blízkosti krví nám zvonila
hudbami tajemství.

Sny naše se spojily v jediné snění a šuměly tisíce stromů
jednoho hvozdu,
když třesením větví podávají si poselství jednoho větru
z neznámých moří.
Na našich loukách ležela vůně všech květů, sladěná v jeden
složitý akord,
a světla našich duší, nalitá v jediný plápol, oděla barvami
neviditelné
a hlasem všech našich spojených vůlí nám v zázračné zahrady
rozkvetly síly.

I trhali jsme svá opojení, jak zrna na jediném, mystickém hroznu,
jež dotknutím pukala výtryskem jednoho vína:
jablka jednoho stromu, jež rozříznuta společnou, naší, krví se zardí,
polibky jediné noci, v nichž duše zpívají o smrti a budoucích žitích,
v jediném rozplání retů, na věky nemocných rozkoší jednoho blesku.

POLEDNÍ ZRÁNÍ

Nejvyšší! Otče nezrozeného! Přijmi hymnus zpívajícího o polednách!

Od věků, nehnuté, sálá tvé mystické slunce do vření míz
a zpěnění síly,
stoupáním krví, ohnivými vůněmi snu a nadějí, jež bloudí
nad oseními,
dech tvého poledního slunce valí se blankyty tisíciletí!
Myšlenky národů omdlévají v smrtelných mdlobách pod jeho vedrem,
a bolesti, jež tisíci neviditelných plamenů se protáhly těly
všech mrtvých,
zavanutím jeho mystických větrů dnem naším vyšlehly v požár.

Dech tvého poledního zrání valí se blankyty tisíciletí!
Bohatstvím jiskřících forem odívá věčné sny země o květech,
však ohnisko jeho skrývá se zrakům: slunce, jež setmělo
vlastní svou září,
a nad královstvími ve výši drží oblaky s blesky přichystanými.
Slyšíte údery dvanácté hodiny dne, v němž každá vteřina probíhá
věky?

Dech tvého poledního zrání valí se blankyty tisíciletí!
Rozkoší sálá mocnými pohledy panen, jež volají k životu
snění nezrozeného,
a smutkem lilií, určených k smrti, vůněmi hýří
na chvících se řadrech,
a v objetích nechává šílenstvím jásat bolesti budoucích žití.

Dech tvého poledního zrání valí se blankyty tisíciletí!
Pokolení táhnou za pokolením v jeho vítězné hudbě
jak pochody vojsk!

Snění odvěké noci zanáší v odpočinutí pozemských nocí

a vůni zralého ovoce ukrývá, tajemně, v bělostná sevření květů.
Krev přemožených, jež stříká pod sekerou silných, syčí praskotem
jeho mystických žní
a bílými vedry v něm uzrává nejprudší jedová šťáva
pro uštknutí hadů.
Vření jeho odívá zvukem písně hlasu nesmrtelného, jenž hovoří
v duších,
a bázní všech přepadaných šelestí větvemi v němých pralesích
nepoznaného
a zrychluje poutníků kroky pod jich klenbami, nad nimiž
vlní se slunce.
Výkřiky úzkosti dusí se v jeho zvonícím tichu, v němž jásot vítězů
dřímá
a na vlnách jeho nesou se hymny velikých mrtvých, marně zpívané
před staletími,
aby v čase svém vydaly vůně, jak lípy, jež kvetou, když ostatní stromy
již nemají květů.
V plamenech jeho kráčejí svatí, radostně ubledlí jeho mystickou lázní,
a zraky jejich, oslepeny jeho poledním plápoem, pláčí rozkoší
jiného světla.

jásání okolojdoucích.

Byla tvá vůle, o Věčný! Pokorně léto tvé zpívám! Žhavým svým deštěm,
v němž vzkvetla a zvadla staletá setba mých otců, duši mou zaplav!
V tropickém slunci tvém i kapradí vyrůstá v stromy a na stvolý květů
sedají zázračné plameny v zahradách země a snění.
Tkaní mých myšlenek vyběl mi v labutí čistotu plátna a šupiny vosku
bílými učiň, než do forem naleju svíce! Chci plakati světlem!

Spal touhy mých jiter a nocí a popel jejich obrať svým vichrem
proti mé tváři:
chci jíti v dusivé hořkosti jeho a žalmem svým v tisíci duších tě vítat!
Blesk, který zabijí znamenáného, šťastnému ukáže cesty a dálky,
úpal, v němž vadne nemocné kvítí, na zlaté dráty zesílí
pšeničná stébla,
oslepí zraky uvyklé šeru, však zraky mocných připraví
na svítání blesků.
Hudba nočních tvých vichrů a moří, jež slabého v úzkostech probouzí
do tmy,
v žhavý sen silných padá jak chladivá rosa stříbrným ohlasem
svítání jitřních.

Do výše vedou tvé cesty, v závratí umdlených, však vítězi stoupají
v tanci
a do údolí házejí písně v průvodu bouří, jež pod nimi v hlubinách víří:
však nad nimi věčná nádhera světla se leje širokým obzorem dále.

Až uzrálé do hlubin zapadnou světy a noci a soumraky denní,
pod požehnáním pohledu tvého pohne se v hlubinách nová,
posvátná setba
a hlahol tvých poledních zvonů pozdraví modlitba nesmrtelných.

POHYB NĚMÝCH ÚST

Z výsluní tajemného žár do mé duše dých,
jak upomínka světla do zraků vyhaslých.
A z mlčení, jež válo v mých stínů černý vzrůst
se třásla marná sdílnost, jak pohyb němých úst.

Zlá žízeň z hlubin věcí mi v tváře zadechla?
Či blízkost věčných vichrů má touha zaslechla?
Žeh noci stravující jsem v duši ucítil
a z mraků potrháných den věčný zasvítíl?

Či znova, sestro dálky, můj přízrak, bled a tich,
slov příštích tíži na rtech, šel září zraků tvých
a výkřik němé bázně, jenž vstříc mu letěl tmou,
z niv mrtvých ticha tvého jsem slyšel duší svou?

Prach siný jiných sluncí se skládá na všech snech
a lilií všech vůně má smrti silný dech,
a nejhlubší hlas duše, když zazní touhy pln,
v svém zadumčivém chvění hra hudbu věčných vln.

MĚSTO

V soumraku neznámého světla uzřel jsem město. A slunce,
zbledlé a zbavené záře, viselo nad ním,
nic více než hvězda uprostřed hvězd.

Tisíce věží vyrostlo k oblakům a věže zbořené dávno
se zdvihaly stíny. Nesčetné davy se valily k branám a z bran,
k neznámým slavnostem zvonily hudby, průvody kajících táhly,
vojska se vracela z bojišť, v železech kráčeli vězni,
a stíny, jež vystoupily z hrobů, bloudily uprostřed davů

a hlas jejich mísil se do hlasu živých a vládl:
spojovali ruce neznámých, v polibky milenců padal jich úsměv,
kde mezi objetím prošli, ramena rozpjatá klesla,
a z jejich očí, nezavírajících se, teskných výčitkou viny,
svítila tajemná slunce a lila se ona záře,
jež topila Město a tisíce živých v své zádumčivé chvění.

I bloudil jsem samoten uprostřed množství, tep mého srdce
umíral v tepotu nesčetných srdcí živých i mrtvých
a magická vlna všech našemu dni zhaslých zraků
mi svítila v duši. A tam jsem tě potkal:
z tvého dechu mi zavála vůně mých nejhlubších samot,
otcovské země, éterných květů pod loubími teskného šera,
jež vyrostly v stříbrných deštích nočního nebe,
a v hlase tvém chvěly se hlasy, jež slýchal jsem z bloudících větrů
v praskotu svého ohně osamělého.

Bouře

Hle, v bleších ticho zahřmělo a nejbohatší sen,
tvou bouří zahnaný, se vrátil v duši mou,
chud, ustrašen a oslněn, pro sta životů zamyšlen,
a v tváři tvojí slávy bledost smrtelnou.

Jen jedním zraku uvřením a v jeden křídél ráz
nad vírem věčností tvých něm se zastavil,
dech jako mrtvý zatajil a ohněm žhoucí pás
tvých moří zpěněných svou bází pozdravil,

a teď pro odvahu svou přílišnou v mých světlech bloudí bled,
u zpívajících pramenů vysílen umírá,
a jenom v těžkém usmání tvůj tajuplný svět
před zraky mlčenlivých nadějí mých otvírá.

Do stínů země halí tvář, když z dálky uslyší
tvou bouř se blížiti, jež světy vyvrací,
a z blesků tvého dne, jež bijí v jeho stavby nejvyšší,
mu šlehá zsinavělý požár halucinací.

PÍSEŇ O SLUNCI, ZEMI, VODÁCH A TAJEMSTVÍ OHNĚ

K východu obrácena okna osamělého
praskala, řeřavá, blížícím se požárem dne;
na bledých tvářích vzňala se nádhera krve
a stoupáním k výši opilé srdce pělo svou píseň
o slunci a zemi, vodách a tajemství ohně.

Slunce! Smrtné utkvělým zrakům! Ohnivý prameni žízně!
Nehnuté a v iluzi přicházející! Nehnuté a v iluzi odcházející!
Metající a stravující stíny! Pohrávající s nocí!
Mlčenlivé!
Zda vzpomínáš na onen výkřik, nesený věky,
když prvně pohnul se život, zmámen tvou září,
a strnulý v extasi úžasu na kolenou z noci se zapotácel?
Když tíží úsměvu tvého procitly větry země a duší
a tisíce éterných křídel, zajatých v záři tvých světél,
když bilo v tvé mřížení, zvonící strunami harfy neviditelné?
A tichem zvrácených lesů, staletími očekávání,
když prvně letěla bolestná píseň, toužící vysvobození,
a láskou a žízní tvé dějiny pěla,
zářící Vězniteli,
Uvězněný!

Země! Bloudící věky!
Spoutaná sugescí věčného zraku, jenž za dne uzavřen září
se otvírá v nocích a v zelených hloubkách fosforeskuje

a strnulý v neznámém pohnutí zasrší najednou tisíci jisker
a každé tvé hnutí provází v tanci tvém prostorem světů?
Lodi, zakletá v jediném kruhu plavíš se věky,
a hodiny, záhadní lodníci mlčenliví,
střeží tvé cizince nesčíslné,
z paluby toužebně do dálek se dívající,
zrádně dumající o osvobození,
věky a věky, v jediném kruhu plavíš se věky,
však vlny, jež házíš, v tisíci kruzích se vlní až k břehům
nového času.

Vody! Zrcadla výší, kde staletí hasly obrazy hvězd!
Zrádné, jež v tisících polibcích jste líbaly život
a zjetí země pokryly krásou a v poledních slunce
byly jste lázni a vínem a tisíckrát zdvižené žárem
znova a znova se vracely k útěše země!
Z růží a fial a rosy jste utkaly vonný šat jiter
a lákaly k sobě zraky – a blesky!
Básník, jenž bloudí po vašich březích,
v závratí vašich žíznivých hlubin,
z vašeho ticha se opijí bolestnou vzpomínkou věků,
kdy dech Nejvyššího se nad vámi vznášel,
a vaše bouře je mu odrazem tvůrčího gesta,
jež letělo od pólu k pólu,
osudné zdvižení ruky Rozsévající.
Neboť ve vašich hlubinách staletí dřímaly obrazy budoucích palem,
ledové vegetace větrů na oknech zajatého,
a dřív, nežli na zemi ve vašich vlnách šuměly lesy, zvonila jara,
jahody volaly krátkou svou sladkost a vůni šepotem květů,
marné polibky bytostí vřely, slzy hořely světlem
a zaštkaly poslední křeče nenarozených.

Tajemství ohně! Osvobozující!
Zářící symbole Všudypřítomného!

Hrdé dechnutí síly! Objetí změněné v světlo!
Pnoucí se k výši!
Iluze barev sesutá v jediný požár!
Jazyky zářící nad hlavami svatých!
Zahrady plamenů, ukryté v hlubinách věcí,
kvetoucí slávou přechodů z viditelného v neviditelné!
Hle, duše silných bloudí v alejích vašich svou láskou
a jako milostná píseň zvoní jim šepot usmání vašich,
plameny, přátele nového větru!
Vítězní ve vás zapalují své pochodně pro soumraky příštího času,
a bolest tisíců tam bloudí a láme vaše krvavé, chvící se květy,
a nahýma rukama vytrhává ze žhavé koruny jejich listí jak z růží,
a hází je změněné jak světlo a vůni
na cestu duší.

MAGICKÉ PŮLNOCI

V našich nocích stíny drahých bloudily,
k našim duším beze slov nám šeptaly,
pod jich kroky aureoly z květů zářily
a do tušení našich sálaly.

Ticho bylo úsměvem a vonnou předzvěstí,
letem nesčíslných křídel nesenou,
znělo zlahodnělým hlasem dávných bolestí
a čistých políbení příštích ozvěnou.

Naslouchali jsme mu vzrušení a zmatení,
hloubkou záhadnou svých duší dojeti,
a náš každý dech byl procitnutím ze snění
a každé procitnutí jemnou závratí.

DLOUHO STÁLI...

Dlouho stáli v bolestech jako v dýmu vlastního ohně
a mlčení jejich bylo řadou závratí. V staletém tragickém snění
jim umdlely duše. Z dvou mystických nocí jednoho dne,
oken protiležících,
třásl se hvězdy do jejich vigilií.

I četli nová tušení z hvězd, jak z rozmetané sazby ohnivých liter,
jejíž původní smysl je ztracen pozemským zrakům.
(Snad Čistí četli v ní jednou
tajemství prvního jitra a píseň o růžích všech svítání příštích,
jež zvoní v modlitbách do snění svatým.)

A když se vrátili, nejhlubším hlasem je vítala země,
i viděli ji v barvách, které se nemění smrtí,
transparent věčného ohně;
od obzoru k obzoru nad nimi letělo hosana světla
a hlubiny květů k nim vášnivě vykřikly vůní.

Pohřební zvony zněly v blízkosti jejich jak volání k slavnosti duší,
jíž smrtelní jenom jednou jsou přítomni v žití;
a bázeň soumraků dýchala v tušení jejich jak cesty
v zahradách neviditelných,
jichž vůně nocí se zesílila.

Novým písním učili pozemskou lásku, úsměvy novému kouzlu,
večery jinému hovorů duší a zardění její v rozkoši třásti se bázní:
v skřížení zraků, jež do dálek svítí, v polibcích
vonných příštími růžemi,
číši svou podati do noci k přípitku nenarozeným.

V jejich slovech se chvělo nadšení letního dne, když paprsků hudbou
provází němou práci zrajících hlubin. A vše,

co v duši soumracích kvetlo,
těžkými klasy se doteklo země. A sny, jako ženci,
poslušni rozkazu jejich,
klidili požehnání zrní a písni.

Ale zraky bolesti jejich se upřeně dívaly v dálky slzami svými,
kde hrami věčného světla se zdvihaly obzory země, vzdálené smrti;
neznámá města všech čekajících, studnice stíněné palmami,
v mlčení věků se před nimi zrcadlily. —

A když odešli, byl odchod jejich bratřím jak ticho,
v němž dozněla modlitba,
a jako smiřující úsměv při záporné odpovědi milujícího.
Vítr, jenž zdvihá se na březích, příznivý odjíždějícím,
a pohnutí radostných očekávání.

PŘÍRODA

Hudbou hrály ukryté prameny a den můj k ní zpíval svou píseň
na březích melancholických.

Smutek dávného žití, z něhož jsem vyšel, dechl mi z vůní,
a z hovoru stromů a z těžkého zvonění hmyzu nad vodami,
a celá staletí ležela mezi mou rukou, jež trhala květy, a jimi,
mezi svým zrakem a tajemným světem,
jenž tisíci tázavých pohledů v duši mou němý se díval.

Oblaky setměly západní slunce. A duše má ptala se větrů:
Jsou to oblaky přicházející nebo odcházející?
Odmlčely se větry, v poslušná zrcadla se zhladily vody,
a hvězdy, jak ohně hasnoucí v studených vlnách svítících moří,
vřely a šuměly nade mnou, neviditelné:

Světlo umírá jenom příchodem ještě většího světla,
ještě většího, většího světla.

LÁSKA

Záře dalekých jiter se zrcadlí v úsměvech mlčení vašich před odpovědí
a myšlenky vaše jsou jak přezrálé klasy samy se otvírající.
Přišel čas nejkratších večerů; s výší střesené květy dotkly se země,
vůně dne nocemi bloudí a konstelace letní vystoupily na vašem nebi
a i v nejroztržitější pohledy vaše chytá se padání hvězd.
Smích a výkřiky žiznivé krve už nestačí vaši zbohatlé duši,
šilenství její cítí se silným přijatí bolesti věků
a mluvití řečí, v níž láska má hluboká poznání smrti,
agonie extatické úsměvy milujícího a rozkoš je sesutí světů
(neboť zříceninami prochází duše na cestách k vyššímu světlu
a bolest je výčitkou odloučeného.)

Hle, bratři! Vaše láska se plní jak stromoví jižní: plody má
uprostřed květů,
a dech její roven je větru všech zahrad, éterná kytice tisíců vůní.
Mlhy zdvihly se k výši: k posledním, příštím, světům se rozšířil obzor,
a v extasi vaší zazvonil vesmír jak hudba při hostině nesčíslných.
Ale neubývá úrody vaší: dech Věčného táhne pod nebesy
vašeho srpna a října
v den slavnosti klasů a zahrad a vinic a duší,
a žeň vaše je podobna úrodě světla:
do příchodu nesčetných nocí žali z ní národové
a nezmenšili jí v tisíciletích.

V nové síle život jste pocítili
a tepot vašeho srdce vrací vám dálky jak bouři.

Neboť nekonečno všech cest kříží se v duši milujícího
a v hlase lásky mrtví se ptají, kdy nastane hodina vysvobození,
a nezrození jim odpovídají bolestí její.
V klidu jejím je nepokoj očekávání a v úsměvech jejich
vzpomínky slunce,
jež zapadlo nad nivami země a vyšlo na nebi neviditelném
a vzpomínky slunce na ohnivá vření, než první světy se odtrhly
v dálku.

A v blesknutí jejího zraku řevaví tajemná čára,
přítomnost nepoznaného,
jež protíná vidmo mlhovin nejvzdálenějších,
z nichž dosud hvězdy se neutvořily.

Bratří! Vaše láska se plní jak stromoví jižní: plody má uprostřed květů
a dech její roven je šepotu soumraků v měsíci jarního tání.

Tušení jejímu dáno je spatřiti duše v prvotním světle
a pozdravit bolest, když vrací se z tajemství věcí
zbohatlá cestami svými a silná rozpětím křídel svých v Rytmu.
Z požáru dotknutí jejího vzbouzí se větry, jež zmítají
slehlými atmosférami
a hudbou ukrytou v plamenech provázejí jásot paprsků osvobozených.
Bez bázně pohlíží láska v zrcadla nocí, jež stravují přízraky barev,
však hlubiny svoje dokořán otevrou světlu,
a vteřiny její čítány nejsou padáním krůpějí z oblaků tohoto času,
jenž sluneční hodiny její pokrývá vrženým stínem
a slabé zesmutněl nejistotami:
cestami hodin kráčí v nich stínem stoupání druhého slunce
a měří den vašich duší.

Bratří! Zatřeste keři svých růží! Mnoho hořkých vůní vám přinesou
dálky!

Bolesti neznámé těm, kteří nemilovali, blíží se k samotám vašim.

Bolesti touhy, jež staletí topí se v krvi a tisíce rukou pozvedá k nebi!
Bolesti lásky, jež zemřela polibky a té, která zhřešila v očekávání!
Bolesti nesčetných úsměvů odvátých vichřicí pohledu nepřátelského!

Bolesti bázně, aby Nepřítel nepřišel k hostině vaší, neviditelný,
zavolán slabostí ukryté myšlenky vaší,
a neotrávil vám víno dřív než jste ho podali bratřím;
neb láska, jež ztratila jediné vítězství, tisíckrát byla poražena
a hodující, jenž opustil komnatu světla, zraky má zmatené
vzpomínkami,
a noc jeho je temnější všech nocí a plna nebezpečností.
Bojte se stínů, jež padají do vašeho světa
z vyhaslých předvěků světů
a bolestí viny, jež plíží se podsvětím nenarozených.
Bolesti, které vystoupily z hrobů a z krve a z příliš jasného světla
a z úsměvů krásy a z odchodu dřívě než uzříte spočinout jitro
na loži růží a rosy ustlaném staletími.
V průvodu stínů vychází duše stoupajícího; však stíny bojí se výši
a zemdlí na strmých cestách a zraky milujících se jasně:
jediná pýcha závratí nezná, bojte se pýchy, o bratři!

Odměnou vaší budou chvíle, kdy uzříte zemi světlem své lásky:
Pozdrav vám vykřiknou krajiny v květu, nejhlubší mlčení
dají vám lesy,
a zrající léta, jež vábí svou písní podzim do polí a zahrad,
řeknou vám tajemství věčné své žízně po nových jarech.
I bude poznání vaše jak setkání noci a dne, které má za svědky
tisíce hvězd,
a za křídly vašich odletlých hodin zvlíná se brázdy éterné vůně.
I rozšíří se pohled váš jako čas plný světla a obejmeme zemi,
v úsměvu vašem tisíce úsměvů zasvítí z tisíce duší,
tisíce smrtí budete potkávat najednou v tisíci cestách bez bázně
a uzříte zástupy nesčíslných životů vcházející v jediný život.

LETNÍ SLUNOV RAT

Sad modrý dále jak voní! V taneční hudbě tisíce letů
na hvězdy půlnoci čeká svatební veselí květů.

Nakloň se k růžím! Ať úsměv, motýl vyššího jara, z nich sletí,
vyplašen dotknutím světla z tvých zraků, a na rty usedne ti!

Sad modrý dále jak voní! V taneční hudbě tisíce letů
na hvězdy půlnoci čeká svatební veselí květů.

Mdlé ruce zajatých, v radosti zdvižené, zatřásly mříží,
nejhlubší vítr zdvih naděje, letnice země a duší se blíží!

Nakloň se k růžím! Ať úsměv, motýl vyššího jara, z nich sletí,
vyplašen dotknutím světla z tvých zraků, a na rty usedne ti!

Hle, cestou v obilí skrytou, v tajemném zachvění celého kraje,
žnec neviděn kráčí, však po klasech lesk jeho ocele hraje...

Když z lásky tvé vyšlehnou světelné proudy tvé vůle,
slavné a těžké, jak tisíců životů život,
a z prostoru vyrůstá prostor, sršící světy,
tu věky budoucích smrtí
provanou zachvěním Myšlenku tvou.

A bolest tvá tvůrčí
až k posledním končinám vesmíru zalká,
nesmírná, rozlitá tisíciletími,
hořící němými zápasy sluncí,
jež metají z propastí ran svých, kvasících ohněm,
a gigantských tepen
oblouky plamenných vln

do výší tisíců mil,
a pohnutými atmosférami
třesou všemi světy tvých duší.
A nad jejich hloubkami zdvižené oblaky tmy,
jak rozhrabaná hnízda ohnivých hadů
zasyčí sinými světly
a hněvem strnulých zraků
vždy otevřených!

Neboť i ty, o Věčný a Třikráte Svatý,
v propastech svého nitra,
kde tisíce vesmírů mrtvých a budoucích dřímá,
chováš svůj sen
a k němu se blížíš úzkostí lásky
tajemstvím věků.

A my všichni, nesmrtelní tvou vůlí,
bolestí svojí
tvé bolesti sdílíme slávu!
A naše radost, dar příliš těžký,
jenž z dětských rukou nám dosud bezvládně padá,
je slabostí naší
zesláblý odraz
vítězství tvých!